

Stand van zaken uitvoeringslijnen Energieakkoord Holland Rijnland

Versie: 6 mei 2019

Uitvoeringslijn Ruimte en Energie

In januari en februari hebben nog diverse sessies van de ronde langs de raden plaatsgevonden. Deze zijn over het algemeen positief ontvangen. Na het AB van maart 2019 is de brief aan de PZH, met daarin het pleidooi voor meer ruimte voor grootschalige energieopwekking in de regio, met meerderheid van stemmen verstuurd. Voor de korte termijn is daarin met name de zoekrichting langs infrastructuur benoemd. Verder is een ambtelijke werksessie georganiseerd met ROers en leden van de projectgroep energietransitie om deze zoekrichting verder te concretiseren. Het doel van deze sessie was om aan de hand van een aantal ruimtelijke principes per landschap of combinatie van landschappen zoekgebieden langs infrastructuur te kunnen aanwijzen. De resultaten van deze sessie zullen met de werkgroep besproken worden en in juni aan de Stuurgroep voorgelegd worden.

Daarnaast is vanuit de werkgroep input geleverd bij diverse sessies die voor de Omgevingsvisie Hart van Holland hebben plaatsgevonden. Ook is meegedacht in en input geleverd voor de plannen voor de verbreding van de A4. Rijkswaterstaat wil dit graag duurzaam realiseren, en hier liggen kansen en raakvlakken met onze zoekrichting voor grootschalige opwek langs infrastructuur. Verder wordt overlegd met Liander over haar scenariostudies voor grootschalige opwek, bedoeld om verantwoorde investeringen in de uitbreiding van de capaciteit van het elektriciteitsnetwerk te kunnen doen.

Vooruitblik

Er zijn diverse ontwikkelingen gaande om de zoekrichting “opwek langs infrastructuur” nader uit te werken. Concreet zijn dit:

- Voortzetting gesprekken met RWS/Energieontwikkelaars over verbreding/verduurzaming A4;
- Gesprek met Heineken over mogelijkheden voor opwek langs N11;
- Gesprek met RWS over opwek langs N/A44;
- Uitwerking resultaten werksessie “opwek langs infrastructuur”.

Daarnaast wordt een uitvraag voorbereid om de sociaal-economische principes door te ontwikkelen tot kaders, waardoor duidelijkheid ontstaat over de juridische houdbaarheid en afdwingbaarheid van deze kaders. De uitvraag omvat de onderstaande deelvragen:

- Zijn de opgestelde sociaal-economische principes juridisch houdbaar?
- Hoe kunnen deze verankerd worden in gemeentelijk beleid en/of vergunningprocedures?
- In hoeverre zorgen de beschikbare instrumenten voor afdwingbaarheid van de principes?
- Stel een voorstel op hoe deze principes in de gemeentelijke processen geïmplementeerd kunnen worden.

Uitvoeringslijn Warmte

In september 2018 is aan de gemeenten van Holland Rijnland, na een gezamenlijk traject, een aanzet voor de lokale warmtevisie opgeleverd. Een belangrijke ontwikkeling hierbij is de taak van elke gemeente in Nederland om in 2021 een ‘transitievisie warmte’ vast te stellen. Dit is vrijwel hetzelfde product als een lokale warmtevisie. Binnenkort wordt de leidraad voor de transitievisie warmte gepubliceerd, waardoor duidelijk wordt waaraan de visie precies moet voldoen. Zodra de leidraad beschikbaar is bespreken we in de werkgroep warmte wat dit betekent voor de planning rond de opstelling en vaststelling van de transitievisie warmte in de gemeenten. Hierbij bepalen we ook wat op regionale schaal meerwaarde heeft en wat op lokale schaal aangepakt wordt.

Het opstellen van de regionale warmtevisie is onlangs gestart. Adviesbureaus CE Delft en APPM gaan deze visie met en voor ons opstellen. Als middel om tot de regionale warmtevisie te komen wordt, net als vorig jaar bij Ruimte en energie, gebruik gemaakt van een serious game, waarin dilemma’s m.b.t. regionale vragen aan de stakeholders worden voorgelegd. Daaruit gaan APPM en CE Delft een afwegingskader destilleren dat kan helpen om regionale vragen op te lossen.

De afgelopen maanden hebben we veel aandacht besteed aan de warmteleiding uit Rotterdam, de Leiding over Oost (LoO). We hebben de mogelijke warmtevraag uit de regio Holland Rijnland in kaart gebracht. Hieruit blijkt dat we op termijn een warmtevraag voor hoge temperatuur restwarmte kunnen creëren die investering in een buis met een diameter van 50 cm interessant maakt. In een bestuurlijk overleg is dit inzicht gedeeld met de provincie als belangrijke investeerder in de LoO. Op 5 april hebben we met EZ gesproken over een mogelijke bijdrage aan

de LoO vanuit het Rijk. Op dit moment is de aanbesteding gestart voor een leiding met een diameter van 40 cm. In Holland Rijnland gaan we ondertussen door met vraagontwikkeling zodat bij een volgende kans op dit dossier snel geschakeld kan worden.

Uitvoeringslijn Energiebesparing

Deze lijn bestaat uit drie sporen: bedrijven, gemeentelijk en maatschappelijk vastgoed, particuliere bebouwde omgeving.

Dit jaar zijn er nieuwe (wettelijke) verplichtingen m.b.t. energiebesparende maatregelen voor 'bedrijven' van kracht gegaan, met name de Informatieplicht en Label C verplichting voor kantoorgebouwen. Alle deelnemende gemeenten zijn hierover geïnformeerd. Er heeft een Europese aanbesteding plaatsgevonden waardoor in 2019 een onbeperkt aantal energiescans met twee jaar monitoring door een externe deskundige partij beschikbaar is voor zowel kleine organisaties, MKB als ook voor grotere organisaties zoals de eigen gemeentelijke organisatie, scholen ed. Gemeenten kunnen deze energiescan met monitoring inzetten, ook om een goed beeld te krijgen van de stand van zaken met betrekking tot hun eigen vastgoed. Het idee om een 'regionale energie coördinator' in het leven te roepen die het proces kan organiseren om de benodigde lokale data boven water te brengen, lijkt een interessante, regionale aanvulling te kunnen zijn.

In het kader van maatschappelijk vastgoed is vorig jaar gestart met het opzetten van een samenwerking met de landelijke Stichting Schooldakrevolutie. Dat heeft geresulteerd in de 'Schooldakrevolutie Holland Rijnland' waarbij binnen het Energieakkoord Holland Rijnland samenwerkende gemeenten, de Omgevingsdienst West-Holland en de Stichting Schooldakrevolutie PO en VO scholen ondersteunen om te komen tot verduurzaming van hun schoolgebouwen. Te beginnen bij het plaatsen van zonnepanelen op schooldaken, zicht op energiebesparing in het schoolgebouw en educatie voor leerlingen. De Intentieverklaring is getekend op 27 maart. Daarbij zijn al 14 grote schoolbesturen aangesloten (met 130 locaties, die niet allemaal exact binnen onze regio liggen). De scholen worden in het proces begeleid door zorgenaamde schooldakcoaches die inmiddels met meer dan de helft van het totaal aantal schoolbesturen gesprekken hebben ingepland. Een aantal gemeenten biedt hun scholen kosteloos de uitgebreide energiescan met twee jaar monitoring aan. Dit aanbod loopt via de ODWH en wordt uitgevoerd door de onafhankelijke deskundige partij die als beste inschrijver uit de Europese aanbesteding is geselecteerd. De energiescan resulteert in een adequaat stappenplan. Uit ervaring is gebleken dat monitoring bij scholen zo'n 20% energiebesparing oplevert. Kostenbesparing die als investering kan worden gebruikt, bijvoorbeeld voor overgang op led verlichting of duurzame opwekking door middel van zonnepanelen; zichtbare maatregelen die zeker op scholen een belangrijke rol spelen bij bewustwording.

Wat betreft de pilot gebiedsgerichte aanpak bedrijventerreinen zijn we gestart met het tweede bedrijven terreinen dat vorig jaar in gezamenlijkheid is geselecteerd. De bedoeling is dat de pilots handvatten opleveren voor een aanpak van verduurzaming bedrijventerreinen. De aanpak van het eerste terrein (Roomburg, Leiden) is uitgevoerd in samenwerking met master studenten van de Universiteit Leiden/Delft en eind vorig jaar afgerond. Leerpunten uit deze aanpak worden meegenomen in de aanpak voor het tweede terrein (Dobbewijk, Voorschoten). Voor deze aanpak zal tevens gebruik gemaakt worden van een subsidie van de provincie met cofinanciering door de gemeente en bedrijven op het bedrijventerrein zelf.

In het spoor 'energiebesparing in het woning gebonden deel van de bebouwde omgeving' (voornamelijk bestaande particuliere woningbouw, maar ook nieuwbouw), wordt nauw samengewerkt met het regionale energieloket (Duurzaam Bouwloket). De speciale bijdrage van de provincie voor het plan 'Kop op de Wijk' heeft veel nieuwe wijkaanpakken en ook (getrainde) energieambassadeurs en een enkel fysiek loket opgeleverd. Het netwerk van energieambassadeurs breidt zich gestaag uit waardoor het bereik in wijken/dorpen steeds groter wordt; de belangstelling voor het treffen van energiebesparende maatregelen en duurzame opwekking wordt mede daardoor groter. Dat is van belang om onze doelstellingen te behalen. Het aantal gemeenten dat gebruik maakt van de Ga Goed Campagne is tevens gegroeid. Binnen het regionaal netwerk van energieambassadeurs wordt deze zomer een kennisuitwisselingsbijeenkomst georganiseerd.

Uitvoeringslijn Duurzame Mobiliteit

De werkgroep Duurzame Mobiliteit is een mix van beleidsmedewerkers uit de sector verkeer en vervoer en duurzaamheid en er bestaat enthousiasme voor een gezamenlijke aanpak. De drie hoofdthema's voor 2019 zijn: laadinfrastructuur, autodelen en verduurzamen van het doelgroepenvervoer.

Laadinfrastructuur:

Prognosekaarten

In het najaar 2018 zijn prognosekaarten inclusief een adviesrapport opgeleverd. Deze zijn opgesteld door de bureaus Over Morgen en EVConsult. Voor elke Holland Rijnland gemeente zijn prognosekaarten opgesteld, waarop inzichtelijk wordt gemaakt wat de vraag is naar openbare laadinfrastructuur van inwoners en bedrijven de komende jaren. Om betrokken medewerkers van gemeenten hierin mee te nemen zijn een tweetal workshops georganiseerd. Elke gemeente heeft inmiddels de beschikking over deze digitale prognosekaarten. De prognosekaarten, het bijbehorende adviesrapport en de vervolgstappen zijn onder de aandacht gebracht in: het ambtelijk Overleg Verkeer en Vervoer, de projectgroep van het Energieakkoord, de Stuurgroep van het Energieakkoord en het gecombineerde PHO Energie en Leefomgeving (verkeer en vervoer).

Plankaarten

Door de werkgroep Duurzame Mobiliteit is begin 2019 opdracht gegeven voor het opstellen van plankaarten. Op de plankaart openbare laadinfrastructuur zijn specifieke locaties op parkeervakniveau aangewezen die in de toekomst mogelijk voorzien gaan worden van een laadvoorziening op basis van plaatsingscriteria, zoals die staan opgenomen in het lokale beleid van elke gemeente. Het hebben van een plankaart draagt eraan bij dat er een meer planmatige aanpak komt en er van te voren is over nagedacht wat de meest geschikte locaties zijn op basis van het beleid en de criteria die worden gesteld. Daarnaast biedt het meer laadzekerheid voor onze inwoners. Het kan ook bijdragen aan het verkorten van de plaatsingsprocedure voor laadpalen. Er zijn hiertoe wederom workshops georganiseerd voor betrokken medewerkers vanuit de gemeenten om de plankaarten te valideren. De plankaarten zijn naar verwachting in mei 2019 gereed.

Gebruik en implementatie plankaart door gemeente

Het is aan elke individuele gemeente zelf op welke wijze de deze plankaarten worden gebruikt bij de uitvoering van het laadpalenbeleid. Het hebben van de plankaart biedt sowieso voordeel. Het plaatsingsproces voor openbare laadpalen kan daarnaast verder worden geoptimaliseerd als een gemeente op basis van de plankaart voor alle beoogde locaties een gezamenlijk verkeersbesluit met deelbesluiten laat nemen. Dit zorgt voor een kortere plaatsingsprocedure, het biedt laadzekerheid aan inwoners en het zorgt voor een efficiëntere werkwijze in de gemeentelijke organisatie.

Autodelen:

Mogelijkheden voor autodelen in Holland Rijnland

In het najaar 2019 is het rapport 'Kader autodelen Holland Rijnland' opgesteld door bureau Tridee. Door dit rapport weten wij waar wij staan als regio: hoe denken onze gemeenten over autodelen, wat doen gemeenten al met deelauto's en welke aanbieders zijn al actief? Ook is in beeld gebracht wat de mogelijkheden zijn voor de verschillende soorten van autodelen in Holland Rijnland. Hiervoor is een maatregelenpakket opgesteld dat rekening houdt met de verschillende gebieden in de regio. Binnen Holland Rijnland heeft elke gemeente zijn eigen karakteristieken. Het rapport en de beoogde vervolgstappen zijn vervolgens onder de aandacht gebracht in: het ambtelijk Overleg Verkeer en Vervoer, de projectgroep van het Energieakkoord, de Stuurgroep Energieakkoord en het gecombineerde PHO Energie en Leefomgeving (verkeer en vervoer).

In het rapport staat voor elke Holland Rijnland gemeente een op maat gemaakt stappenplan: wat kan elke gemeente zelf doen om autodelen te stimuleren? In het rapport staan daarnaast aanbevelingen van zaken die wij als regio het beste zouden kunnen oppakken, het gaat hierbij met name om het vergroten van vraag en aanbod. Een van de voorgestelde acties uit het rapport is om als regio Holland Rijnland in gesprek te gaan met deelauto aanbieders om te horen hoe zij zaken ervaren en waar wij wellicht kunnen samenwerken.

Bijeenkomst met autoaanbieders

De werkgroep Duurzame Mobiliteit heeft daarom alle bij ons bekende deelauto aanbieders uitgenodigd om met ons in gesprek te gaan over de mogelijkheden van autodelen in Holland Rijnland. Er waren vertegenwoordigers aanwezig van de volgende deelauto aanbieders: Buurauto, Greenwheels, Go About, MyWheels en WeGo Carsharing. Leo Maat (Stuurgroep lid Regionale Energietransitie, ambassadeur van de uitvoeringslijn Duurzame Mobiliteit en wethouder van de gemeente Alphen aan den Rijn) opende de bijeenkomst met een toelichting over het Energieakkoord Holland Rijnland en de ambities van de regio op het gebied van de Energietransitie.

Door de bijeenkomst kwam er een echt gesprek op gang tussen 'overheid' en 'ondernemers'. Het was goed om elkaar te ontmoeten en zo (beter) te leren kennen. Belangrijk is om met elkaar in gesprek te blijven: kijk met elkaar naar wat de goede plekken zijn om een deelauto neer te zetten. Daarnaast werd meegegeven om te onderzoeken of de Green Deal Autodelen iets kan zijn waar de gemeenten uit Holland Rijnland bij kunnen aansluiten. Het is ook belangrijk om goede informatie beschikbaar te hebben en een eventuele campagne kan bijdragen om de bekendheid van autodelen te vergroten waardoor de vraag kan stijgen en daardoor het aanbod ook. De deelauto aanbieders gaven aan hier graag aan mee te werken. Het was een inspirerende en waardevolle bijeenkomst. De werkgroep Duurzame Mobiliteit gaat nu aan de slag met de uitkomsten van deze bijeenkomst om autodelen binnen Holland Rijnland verder op de kaart te zetten!

Duurzaam Doelgroepenvervoer

De werkgroep zet zich in om het huidige doelgroepenvervoer te verduurzamen. Doelgroepenvervoer is de verzamelterm van verschillende vormen van vervoer waar gemeenten voor verantwoordelijk zijn. Dit vervoer is niet openbaar toegankelijk (gemeentelijke indicatie is noodzakelijk). Binnen Holland Rijnland worden bovenstaande vormen van vervoer aanbesteed op verschillende niveaus, lokaal, subregionaal (Duin- en Bollenstreek, Leidse regio of Rijn en Veenstreek) of op Holland Rijnland niveau. De regiotaxi is bijvoorbeeld door Holland Rijnland aanbesteed en het leerlingenvervoer veelal subregionaal. Organisatie van het doelgroepenvervoer ligt primair bij het sociaal domein, maar ook de beleidsterreinen mobiliteit en inkoop spelen een rol. Vanzelfsprekend zijn aspecten van belang bij doelgroepenvervoer de veiligheid, de zekerheid van vervoer voor deze kwetsbare groepen en ook het kostenaspect is van belang. Aan duurzaamheid wordt niet altijd even veel aandacht aan besteed. Zero emissie doelgroepenvervoer is nog geen harde eis.

Vanuit het ministerie van I&W is ingezet op een bestuursovereenkomst Zero Emissie Doelgroepenvervoer. Ondertekening van het bestuursovereenkomst betekent voor gemeenten het uitspreken van het behalen van de gezamenlijke ambitie Zero Emissie Doelgroepenvervoer in 2025. Het bestuursakkoord is een intentieverklaring. De werkgroep Duurzame Mobiliteit zet zich in om deze overeenkomst binnen Holland Rijnland onder de aandacht te brengen. Deze overeenkomst kan een goed middel zijn om het doelgroepenvervoer binnen Holland Rijnland te verduurzamen.

Overige thema's

Ook andere thema's rondom duurzame mobiliteit komen aan bod in de werkgroep duurzame mobiliteit. Wij zijn nu onder andere met elkaar in gesprek over duurzame stadslogistiek. Daarnaast schuiven regelmatig externe partijen aan om met elkaar te praten over allerlei onderwerpen die vallen binnen het thema duurzame mobiliteit.